НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР

ОЛІЙНІ КУЛЬТУРИ:
СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ

ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 березня 2024 р.

Запоріжжя • 2024

УДК 633

ББК 41/42

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту олійних культур Національної академії аграрних наук України
(протокол № 3 від 10 квітня 2024 р.)

Олійні культури: сьогодення та перспективи. Збірник тез Міжнародної наукової інтернет-конференції (27 березня 2024 р.). Запоріжжя. ІОК НААН, 2024. 161 с.

Викладено матеріали наукових досліджень, виконаних вченими науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів різних країн з питань селекції, насінництва, генетики, фізіології, біотехнології, рослинництва, землеробства, механізації, переробки та економіки олійних культур. Видання представляє інтерес для науковців, викладачів, аспірантів, студентів аграрних і біологічних вузів та сільгоспвиробників.

Автори опублікованих тез доповідей відповідальні за патентну чистоту і точність наведених фактів, цитат, власних імен, географічних назв, а також за розголошення даних, які не підлягають публікації у відкритих засобах масової інформації.

© ІОК НААН, 2024

УДК 338.439.5:635.655

Н. П. ЮРЧУК, кандидат економічних наук, доцент, старший наук. співробітник лабораторії економічних досліджень та маркетингу

О. А. ПЕТРИЧЕНКО, доктор економічних наук, професор, заступник директора з науково-виробничої діяльності

О. О. КОРНІЙЧУК, кандидат економічних наук, старший наук. співробітник лабораторії інновацій, інтелектуальної власності, аспірантури та кадрового забезпечення

Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук україни, м. Вінниця, Україна

E-mail: urnata2@ukr.net

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СОЇ В УКРАЇНІ

Соя має значний потенціал для розвитку, як продовольча культура, як важлива складова у годівлі сільськогосподарських тварин, при цьому вона має високу урожайність, здатність зберігати ґрунт від ерозії та фіксувати азот, покращуючи родючість ґрунту. З урахуванням унікальних характеристик її значення продовжує, сприяючи забезпеченню продовольчої безпеки та сталого розвитку.

Вирощування сої в Україні є одним із перспективних напрямків сільськогосподарського виробництва з огляду на підвищений попит на сою на світовому ринку, зокрема в Китаї та Індії. Виробництво сої в Україні в останні роки зростає (табл. 1).

Таблиця 1. Частка України у світовому виробництві сої

Показники	Маркетинговий рік							Темп приросту, %
	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024*	
Світове виробництво	342	360	339	368	360	370	411	20,2
Виробництво в Україні	3,9	4,5	3,7	2,8	3,5	3,5	4,8	23,1
Питома вага України, %	1,14	1,25	1,09	0,76	0,97	0,95	1,17	2,4
Експорт	2,8	2,5	2,6	1,5	1,4	3,2	3,2	14,3
Переробка	1,2	1,7	1,5	1,3	1,3	1,4	1,5	25,0

*прогнозні показники, сформовано за даними Державної служби статистики в Україні та United States Department of Agriculture Foreign Agricultural Service

2017–2024 маркетингові роки характеризувалися тенденцією до зростання як виробництва сої, так і її експорту. За прогнозними оцінками USDA, у 2023/2024 МР експорт сої із України досягне 3,2 млн тонн за валового збору 4,8 млн тонн, досягнувши історичного максимуму. Частка України у світовому виробництві сої складає близько 1 %, у 2023/2024 МР – 1,17 %, залишаючись у десятці світових виробників. Перевагами України, як експортера сої на світовому ринку є конкурентоспроможна ціна, висока якість бобів, сприятливі ґрунтово-кліматичні умови тощо. Відзначається помітне зростання й у переробці сої, у 2023/2024 МР перероблено1,5млн тонн, що на 7,2 % більше порівняно з попереднім періодом, і на 25 % більше порівняно з 2017/2018 МР. Зростання переробки сої в Україні матиме значний позитивний вплив на економіку та сприятиме її розвитку.

Основними тенденціями розвитку ринку сої в Україні є: зростання виробництва сої в Україні; розширення посівних площ під соєю; розвиток переробки соєвих бобів; збільшення експортного потенціалу; ріст внутрішнього споживання, зокрема у галузі харчової промисловості та кормовиробництві; стимулювання інновацій у сільському господарстві та переробній промисловості, що сприяє підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності галузі.

Таким чином, виробництво, переробка і експорт соєвих бобів в Україні стимулює розвиток агропромислового комплексу, збільшенню експортних доходів, стимулює економічний зріст створюючи нові робочі місця, збільшуючи валовий внутрішній продукт та сприяючи залученню інвестицій. Висока білкова цінність сої сприяє забезпеченню продовольчої безпеку країни і сталого зростання у аграрному секторі.

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СЕЛЕКЦІЇ 3

ЛЕВИЦЬКА Х. М., ЛЯХ В. О.
ХАРАКТЕР УСПАДКУВАННЯ СТУПЕНЯ УРАЖЕНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ ДО СЕПТОРІОЗУ ГІБРИДАМИ F1 СОНЯШНИКУ 4

ЛЯХ В., BRENNAN A., СОРОКА А., ПОЛЯКОВА І., ВОЙТОВИЧ О., О. БОЙКА
ОЦІНКА СЕЛЕКЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО НА ПОСУХОСТІЙКІСТЬ НА МІКРОГАМЕТОФІТНОМУ РІВНІ 6

ПИЛИПЕЦЬ С. О.
БІОІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОШУК ГЕНА ФІТОЕНСИНТАЗИ У АМАРАНТУ 9

СОРОКА А. І.
РЕАКЦІЯ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ ЛЬОНУ В КАЛУСНІЙ КУЛЬТУРІ НА ДІЮ ОСМОТИКА 11

СЕЛЕКЦІЯ І НАСІННИЦТВО ТА ЗАХИСТ РОСЛИН 14

СЕЛЕКЦІЯ І НАСІННИЦТВО 15

JOVER Janos
NOVEL SUNFLOWER BREEDING ADVANCES IN A HUNGARIAN BREEDING PROGRAM 15

LANGLADE Nicolas, VEDMEDEVA Katerina
RESULTS OF TESTING A COLLECTION OF SUNFLOWER SEEDS FOR THE STRENGTH OF HUSK DESTRUCTION 17

MOLNAR Pal. Dr., VEDMEDEVA Katerina
RESULTS OF TESTING OF SUNFLOWER HYBRIDS IN A JOINT RESEARCH IN THE CONDITIONS OF ZAPORIZHZHIA 19

БІЛЯВСЬКА Л. Г., БІЛЯВСЬКИЙ Ю. В.
ЯКІСТЬ НАСІННЯ СОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ 21

БУДІЛКА Г. І.
ОЦІНКА КОЕФІЦІЄНТІВ ВАРІАЦІЇ ФЕНОТИПОВИХ ОЗНАК, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ BRASSICA JUNCEA (L.) czern 25

БУСАРОВ П .С., ВЕДМЕДЄВА К. В.
ОСОБЛИВОСТІ ФЕНОТИПУ НАСІННЯ ТА СИЛА РУЙНУВАННЯ ЛУШПИННЯ ЛІНІЙ СОНЯШНИКУ 27

ЕКОНОМІКА ТА ІННОВАЦІЇ 136

CHEKHOVA Iryna, FAZEKAS Miklós
OIL CROPS IN HUNGARY 137

КЕРНАСЮК Ю. В.
АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ ЛАНЦЮГІВ ВАРТОСТІ ОСНОВНИХ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР 139

КУЗЬМЕНКО О. Р., ГАЙДАШ Є. В., БЄЛКА О. В,
ІНСТИТУТ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР, ЯК ОДИН ІЗ ФЛАГМАНІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ 141

КУЗЬМЕНКО О. Р., ГАЙДАШ Є. В., БЄЛКА О. В.
СОНЯШНИК В РЕЄСТРІ СОРТІВ РОСЛИН УКРАЇНИ 143

МАТУСЕВИЧ Г. Д.
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ СОНЯШНИКУ 145

ОЛЕНЧЕНКО А. В., ДЕГТЯРЬОВА З. О.
УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКА ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРІОДУ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН З БУР'ЯНАМИ 147

ТИМЧУК В. М., ТИМЧУК Н. Ф.
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПЕРЕХОДУ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР НА РІВЕНЬ СТАНДАРТИЗОВАНИХ СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ 149

ЧЕХОВА І. В.
ПЕРЕВАГИ ВИРОБНИЦТВА ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ АЛЬТЕРНИВИ СОНЯШНИКУ 151

ЮРЧУК Н. П., ПЕТРИЧЕНКО О. А., КОРНІЙЧУК О. О.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СОЇ В УКРАЇНІ 153

Наукове видання

ОЛІЙНІ КУЛЬТУРИ: ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник тез доповідей Міжнародної наукової інтернет-конференції

27 березня 2024 р.

Мова: **українська, англійська**

Редактор: **К. В. ВЕДМЕДЄВА**

Комп'ютерна верстка: **О. В. БЄЛКА**

Інститут олійних культур

Національної академії аграрних наук України

вул. Інститутська, 1, селище Сонячне,

Запорізький район, Запорізька область, Україна, 69055

Тел./факс: (061) 223-99-50

E-mail: iocnaas@gmail.com

imk.zp.ua